

обмеження на ввід даних, формування планів, розбиття годин згідно з існуючими нормативними документами Міністерства освіти і науки України і внутрішньо університетських наказів про норму годин та ін.

Програмний модуль „Навчальний план” дає змогу виконувати наступні операції:

- 1) перегляд вже існуючих навчальних планів спеціальностей;
- 2) формування навчальних планів, спираючись на дані в модулі „Система обмежень”:

- 2.1) опис нормативної частини навчального плану;
- 2.2) додавання нових дисциплін та прив'язка їх до відповідних циклів підготовки;

2.3) розподіл годин, які відводяться для предмету; після чого АІС перевірить загальну суму введених нами годин з контрольною цифрою цього предмету;

2.4) копіювання потрібних дисциплін між навчальними планами різних спеціальностей, що забезпечить економію часу;

- 3) формування допоміжних таблиць (склад комісій державних екзаменів та ін.);

- 4) формування графіка навчального процесу для обраної спеціальності;

- 5) введення загальних даних:

- 5.1) кількість навчальних тижнів для кожного семестру;

- 5.2) реєстрація опису структури навчального плану.

Модуль „Сітка годин” на основі даних двох попередніх модулів формує зведену сітку годин з дисциплін та інших видів робіт. На основі сукупності даних бази знань проводиться генерація сумарної підсумкової таблиці навантаження для кожної спеціальності, яку зазвичай називають зведена сітка годин. За допомогою цього модулю можна переглянути звіт у формі навчального плану чи робочого навчального плану відповідно до галузі знань та спеціалізації, графік навчального процесу, загальний підсумок годин, заліків та екзаменів.

Накопичення електронних варіантів нормативних документів, що безпосередньо впливають на створення навчальних планів, розподіл годин, накази ректорату та Міністерства освіти і науки України, яке міститься у розробленій нами АІС дасть змогу практикантам ознайомлюватися з новими проектами і документами відразу в середовищі АІС, що, безумовно, сприятиме формуванню професійної компетентності магістрантів.

Висновки. На підставі вивчення та аналізу формування професійної компетентності магістрантів за допомогою АІС ми дійшли висновку, що для успішного здійснення цього процесу у вищих навчальних закладах необхідна відповідна організація педагогічної практики. Доведено, що розроблена модель АІС „Навчальний процес” забезпечить ефективність навчального процесу ВНЗ, сприятиме визначенню (на основі нормативних документів МОН України) навчального навантаження кафедр і, зокрема, викладачів, полегшить розподіл навантаження між викладачами, контроль за виконанням навантаження кафедрами та викладачами, обмежить число помилок, які можуть виникнути при розподілі навантаження до мінімуму і уніфікує цей процес у межах ВНЗ, сприятиме формуванню професійної компетентності магістрантів під час проходження ними практики.

Водночас перспективним вважаємо подальше вдосконалення розробленої АІС „Навчальний процес” з метою створення єдиної уніфікованої загальноуніверситетської автоматизованої інформаційної системи управління навчальним процесом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герова Н.В. Автоматизированная система рейтингового контроля знаний студентов вуза / Н.В.Герова // Программные продукты и системы. – 2009. – № 4. – С. 138–142.
2. Дахин А. Н. Компетенция и компетентность: сколько их у российского школьника? / А.Н.Дахин // Журнал „Вопросы Интернет образования”, №17. – Режим доступа: http://vio.fio.ru/vio_17/cd_site/Articles/art_1_6.htm.
3. Евдокимова Н.В. Становление понятий „компетентность” и „компетенция” в современной педагогической практике [Текст] / Н.В.Евдокимова // „Преподаватель высшей школы в XXI веке” Труды международной научно-практической Интернет-конференции. Сб. 5. Часть 1. – Ростов-на-Дону. 2007. С. 49–55.
4. Зеленская Е. В. Компетентностный подход в образовании / Е.В.Зеленская Режим доступа: <http://elena-zelenskaj.ucoz.ru/news/2008-08-24-2>
5. Компетентність / Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/%CA%EE%EC%EF%E5%F2%E5%ED%F6%E8%FF>
6. Насадкина О.Ю. Информационная система управления организационной деятельностью вуза / О.Ю.Насадкина, И.А.Попова // Режим доступа: http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&r=thesisDesc&d=light&id_sec=142&id_thesis=5554
7. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посіб. / О.М. Пехота [та ін.]. – К.: В-во А.С.К., 2003. – 240с.
8. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты / А.В.Хуторской // Интернет-журнал „Эйдос”. – 2002.- Режим доступа: <http://eidos.ru/journal/2002/0423.htm>

Резюме. В статье анализируется роль автоматической информационной системы управления учебным процессом в развитии профессиональной компетентности магистрантов, в частности прослеживается процесс формирования компетенций во время педагогической практики.

Ключевые слова: автоматическая информационная система, управление учебным процессом, профессиональная компетентность.

Summary. In article the role of an automatic information control system by educational process in development of professional competence of undergraduates is analyzed, formation process competence carrying out of studies in particular is traced during student teaching.

Резюме: стаття присвячена аналізу проблем емоційних переживань вагітних жінок, зміни їх тіла та стану душі, поведінки матері під час вагітності.

Ключові слова: вагітність, емоції, почуття, період вагітності, портрет вагітної жінки, психологія вагітної жінки.

Постановка проблеми дослідження: Студентське життя наповнене не лише процесами професійного становлення, оволодіння основними професійними знаннями. Це період інтенсивного розвитку особистості, засвоєння основних соціальних ролей і статусів.

Важливою лінією особистісного ставлення є розвиток у молодих людей материнської і батьківської сфери. Значна кількість студентів створюють власні сім'ї у період навчання у вищій школі. У цей період у частини молодих сімей з'являються і їх первістки.

Проблема емоційних переживань вагітних жінок є недостатньо вивченою. У психологічній літературі полеміка навколо проблеми материнського інстинкту розгорілась у другій половині ХХ століття. Одні дослідники (Г.Г. Філіппова, Н. П. Коваленко, Н. В. Боровікова, К. Н. Белогай) зосереджують увагу на ролі формування материнського ставлення, інші (М. Мід, С. Гроф, Е. Бадинтер) дотримуються думки що, материнська турбота є вродженим механізмом, спільним для людини і приматів [3].

Аналіз психологічних робіт дозволяє виділити два основні напрямки досліджень. *Перший напрямок* присвячений обговоренню якостей, поведінки матері, їх впливу на розвиток дитини (С. А. Мінюрова, С. А. Тетерлева). *Другий напрямок* аналізу материнства акцентує увагу на ідеї суб'єктності матері й дитини. Найбільш яскраво ця ідея висвітлена у концепції материнства Г. Г. Філіппової. У цій концепції материнство розглядається не тільки як умова для розвитку дитини, але як особлива потребова – мотиваційна складова психології жінки, що формується на протязі усього життя [2].

Мета даного повідомлення: проаналізувати теоретичні основи проблеми розвитку материнської сфери жінки у процесі виношування дитини.

Вагітність – якісно новий психічний і фізіологічний стан організму жінки. Вагітність, особливо перша, робить материнство реальністю, і для багатьох жінок стає радісним, а іноді й кризовим періодом їхнього життя. Це пов'язано перш за все з нейрогуморальними змінами в організмі, які мають захисну функцію. Жінка, переважно, перестає належати тільки собі, і її психічна рівновага пов'язана й залежить від самопочуття, міри відповідальності жінки, від психологічного оточення. Все це ґрунтується на тому, бажана дитина чи ні.

Період вагітності, який триває всього дев'ять місяців, вимагає особливої адаптації і ставить перед жінкою важливі завдання, які вона повинна виконати. Зокрема, налаштуватися на материнство і бути готовою до виховання дитини, сприймати свою дитину до народження і після як особистість, чуйно і дбайливо ставитися до потреб своєї майбутньої дитини і бути здатною їх задовольняти. Фізіологічний стан вагітності, що закінчується пологами, насправді є початком тривалого етапу співіснування і влаштування життя сім'ї в новій якості.

Жінка повинна знати, що дитина живе практично одним життям із майбутньою матір'ю. Тому, навіть незначні відхилення упродовж вагітності можуть часом мати незворотні наслідки і вплинути на реалізацію генетичного потенціалу дитини, ускладнити її подальшу взаємодію з навколишнім середовищем.

Емоції, які переживає мати, відчуває і плід через ендорфіни та катехоламіни, що їх пропускає плацента. Тому слід пам'ятати, що негативні емоції (особливо такі, як страх, агресія) впливають на саму жінку, на стан плода, перебіг пологів, а також на післяродову адаптацію новонародженого.

Портрет вагітної жінки, крім індивідуальних особливостей, доповнюють переживання страху перед очікуваним фізичним болем, який супроводжує народження дитини; стан психічної напруги, викликаний фізичним та емоційним дискомфортом, тривога за змінами свого тіла впродовж вагітності, непевність у своїй привабливості для партнера та здатності її повернути після пологів, попри всі діагностичні підтвердження – тривога за нормальність психофізіологічного розвитку дитини.

Психологія вагітної жінки визначається переосмисленням з батьківської позиції власного життєвого досвіду, переживаннями стосовно перетворень власного тіла і можливої втрати привабливості для партнера, наявності страху перед очікуваним народженням дитини і хвилювань з приводу її здоров'я, відчуттям потенційної втрати особистої свободи, тощо. Вказані ознаки не вичерпують психологічної специфіки вагітності як значущої для жінки життєвої події [1].

У її психологічному стані відбуваються величезні зміни. Це, так звана криза змін. У внутрішньому, сокровенному просторі її «Я», з'явився простір іншої людини, до існування якої треба не просто звикнути, але й, перебудувати все життя, змінити всі плани. Навіть, якщо дитина довгождана і бажана – грандіозність цієї події захоплює всі думки жінки, примушуючи її хвилюватися: «Як складатиметься майбутнє життя?», «Як протікає вагітність?», «Чи буду я хорошою матір'ю?», «Як складатиметься моя кар'єра?» і ще маса питань, які не дають спокою. Жінка стає емоційно ранимою, схильною до неспокою, чутливішою до негативних переживань. Начебто і привід для розладу нікчемний, а очі на «мокрому місці», і ніщо не радує. У її душі відбувається так багато змін, що вона може відчувати себе дуже самотньо у вирі нових переживань.

Таким чином, стан вагітної жінки, особливо в критичні періоди розвитку органів і систем плода, може суттєво впливати на його розвиток у цілому, на особливості психічних функцій майбутньої дитини, що тільки формуються, а значить, і багато в чому визначати її постнатальний розвиток і здоров'я.

Висновок. Зміни в житті, що чекають жінку з народженням дитини, надзвичайно глибокі. Відповідальність за дитину, її фізичний та особистісний розвиток вона ні на кого не зможе перекласти. Вагітність тягне за собою докорінні зміни у взаєминах з іншими людьми, у професійній діяльності жінки. Відбуваються зміни і з її тілом, і з її душею. Вони започатковуються вже у першій третині вагітності, коли дитина ще не відчувається як жива істота. Такі зміни сприймаються саме як зміни в собі, причому незворотні і далеко не завжди бажані. Інтереси поступово зміщуються зі звичайних на нові, пов'язані з дитиною, її вихованням.

ЛІТЕРАТУРА:

- Осьмак Л. П. Психологічні особливості життєвої перспективи вагітних жінок / Л. П. Осьмак // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти [Текст]: зб. наук. праць: наук. записки РДГУ / РДГУ; [редкол.: І. Д. Бех, В. В. Вербець, А. М. Воробйов та ін.]. – Рівне: РДГУ, 2007. – Вип. 37. – С.157 – 161.

2. Филиппова Г. Г. Материнство: сравнительно – психологический подход / Г.Г. Филиппова // Психологический журнал. – 1999. - № 5. – С. 81 – 88.
3. Филиппова Г. Г. Психология материнства / Г.Г. Филиппова: Учеб. пособ. – М.: Издательства института психотерапии, 2002. – 240 с.

Резюме. Стаття посвящена аналізу проблем емоціональних переживань вагітних жінок, зміни їх тіла і стану душі, поведінки матері в час вагітності.

Ключевые слова: вагітність, емоції, почуття, період вагітності, портрет вагітної жінки, психологія вагітної жінки.

Summary. This paper analyzes the problems of emotional experiences of pregnant women change their body and state of mind and behavior of mother during pregnancy.

УДК [159.947.5:37] – 057.875

Г.М. СОЛТИС

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Резюме. У статті висвітлюються психологічні особливості мотивації студентів до навчальної діяльності.

Ключові слова: мотив, мотивація, навчальна мотивація.

Постановка проблеми. Формування особистості людини триває все життя, утім період навчання у вищій школі відіграє особливу роль у цьому процесі. Саме в цей час у студента закладаються основи тих якостей спеціаліста, з якими він увійде в нову для нього атмосферу діяльності, де відбуватиметься його подальший розвиток як особистості. Тому питання особистісного становлення студентів у аспекті їхньої професійної діяльності має постійно знаходитися в центрі уваги вищої школи. Для цього система навчально-освітнього процесу повинна бути вибудована на ґрунті гармонізації розвитку студента і як особистості, і як фахівця.

Структура мотивів студента, сформована у час навчання, стає стержнем особистості майбутнього фахівця. Розвиток позитивних навчальних мотивів - невід'ємна складова частина виховання особистості студента.

Мета дослідження: проаналізувати і виявити особливості розвитку мотивації в процесі навчальної діяльності студентів.

Постановка проблеми: загальним недоліком існуючих точок зору й теорій проблеми мотивації є відсутність системного підходу до розгляду процесу мотивації, в наслідок чого будь-який фактор, який впливає на виникнення збудження і прийняття рішення оголошується мотивом. Дуже мало уваги приділяють аналізу причин значного розходження авторів у розумінні сутності мотивації та мотивів; як правило має місце чи просте висвітлення позиції різних вчених на проблему, чи поверхнева критика всіх відмінних від власної точки зору, без пошуку та розвитку того раціонального, що є в підходах попередніх авторів.

Але, не дивлячись на це, всі дослідники сходяться в одному: за мотив приймають якийсь один конкретний психологічний феномен (але різний у різних авторів). В основному психологи групуються навколо наступних точок зору на мотив: як на збудження, на потребу, на ціль, на намір, на властивості особистості, на стани.

Вперше термін «мотивація» запропонував А. Шопенгауер в статті «Чотири принципи достатньої причини» (1900-1910). Потім цей термін ввійшов в психологічну лексику для пояснення причин поведінки людини чи тварини. Всі визначення мотивації можна віднести до двох напрямків. Перший розглядає мотивацію із структурних позицій, як сукупність факторів чи мотивів. Другий напрям розглядає мотивацію не як статичну, а як динамічне утворення, як процес, як механізм.

Термін "мотивація" представляє більш широке поняття, ніж термін "мотив". Слово "мотивація" використовується в сучасній психології у двоякому розумінні: як таке, що позначає систему факторів, що детермінують поведінку (сюди належать, зокрема, потреби, мотиви, цілі, наміри, прагнення й багато чого іншого) і як характеристика процесу, що стимулює й підтримує поведінкову активність на певному рівні [3].

Мотивація – система спонукань, які зумовлюють активність організму і визначають її спрямованість. Мотивація пояснює цілеспрямованість дії, організованість і стійкість цілісної діяльності, спрямованої, на досягнення певної мети.

У ряді робіт "мотив" розглядається тільки як інтелектуальний продукт мозкової діяльності. Так, Ж. Годфруа (1994) пише, що "мотив" - це міркування, за яким суб'єкт повинен діяти. Ще більш різко говорить Х. Хекхаузен (1986): це лише "конструкт мислення", тобто теоретична побудова, а не реально існуючий психологічний феномен. Він пише, що в дійсності ніяких "мотивів" не існує, вони не спостерігаються безпосередньо й тому можуть бути представлені як факти дійсності. Вони лише умовне, полегшуюче розуміння, допоміжні конструкти нашого мислення, що вставляють у схему пояснення дії між спостережуваними вихідними обставинами й наступними актами поведінки[5].

Протиріччя існують і з такого питання: до чого належать мотиви й мотивація - до дії чи до діяльності? О.М. Леонтьєв в 1956 році писав, що мотив спонукує окрему, часткову дію. Однак у більш пізніх роботах він стверджував, що мотиви тільки до діяльності, а дія не має саморобного мотиву. Якщо прийняти це як окремий випадок здійснення дії, то правомірно твердження О.М. Леонтьєва стає очевидною - кожна дія в складі діяльності не має власного мотиву, але це не значить, що ці дії не мотивовані. Просто для діяльності й дії є загальний мотив. Однак цілі діяльності й кожній дії в її складі не збігаються, хоча й ті й інші обумовлені змістом діяльності як своєрідним стрижнем здійснюваної програми[2].

У той же час дії можуть виступати як вчинки. Але чи може бути невмотивованим свідомо зроблений вчинок? Відповідь очевидна. Тому самостійні дії повинні мати мотив. Сама дія може виступати і як діяльність, якщо її змістом є тільки ця дія. Втім, розглядаючи подібні випадки, А. Н. Леонтьєв (1972) пише, що коли ті самі дії стають діяльністю, то вона здобуває самостійний мотив. Подібні випадки він позначає як "звиг мотиву на мету". Відповідно до поглядів Р. А. Пілояна (1984), мотив, навпаки, відноситься тільки до дій, а діяльність він розглядає в контексті поняття "мотивація". У цьому він солідарний з М. Ш. Магомед-Єміновим (1987), що зв'яже мотивацію не тільки з підготовкою діяльності, але й з її здійсненням.